

Datum
2024-03-05
Vårt dnr
RUF230364

Remitterande instans Kulturdepartementet
e-postadress ku.remissvar@regeringskansliet.se och ku.kkm@regeringskansliet.se

REMISSVAR – KULTURSAMHÄLLET – UTVECKLAD SAMVERKAN MELLAN STAT, REGION OCH KOMMUN (SOU 2023:58)

Sammanfattning

Region Västmanland är positiva till betänkandet av kultursamverkansmodellen. Regionen anser att det är positivt att modellen utvecklas, att önskan är att minska administrationen, samt att kommunerna blir tydliga samverkansparter i modellen. Den utveckling av modellen som föreslås i utredningen, att gå från flernivåstyrning till flernivåsamverkan, samt övergången från kulturplaner till kultursamverkansplaner, ser regionen som positivt för Västmanland.

Region Västmanland anser att det är värdefullt med en utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun. Utökade medel till modellen ger bättre förutsättningar för att lyckas med en sådan utveckling.

Den uppföljning av kultursamverkansmodellen som idag utförs årligen bör fortsätta göra det för att inte gå miste om förändringar över tid, eller yttre faktorer som påverkar kulturen väsentligt.

Det är viktigt att värna om de befintliga kulturinstitutionerna när modellen utvecklas och nya kulturområden kommer in i modellen samt att den konstnärliga friheten respekteras.

Kommentarer

5.4 Kulturplanerna i ett regionalt sammanhang

Från utredningen: *På nationell nivå styrs den regionala utvecklingspolitiken av en nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030. Även denna strategi är alltså viktig att känna till för att förstå hur kulturplanerna utformas. Det finns som ovan nämnts en nära koppling mellan regional kultur och den regionala utvecklingsuppdraget och de båda områdena påverkar varandra. Förändringar på det ena politikområdet får konsekvenser för det andra. I utredningens kunskapsinhämtning har många regionala företrädare pekat på vikten av att kulturplanerna kopplas till den mera övergripande regionala utvecklingsstrategin för att få genomslag.*

Datum
2024-03-05
Vårt dnr
RUF230364

Regionens kommentar: Region Västmanland anser att det är viktigt att den regionala kulturplanen och den regionala utvecklingsstrategin kopplas till varandra. I region Västmanland utgår den regionala kulturplanen 2023–2026 Från ord till handling från den regionala utvecklingsstrategin 2030 Vår strategi för ett livskraftigt Västmanland. Regionen anser att regional kultur är en naturlig del i det regionala utvecklingsuppdraget som bidrar positivt i arbetet med att utveckla länet tillsammans med näringsliv, kompetensförsörjning, samhällsutveckling, välfärd och folkhälsa.

9.1 Ett vidgat system för kultursamverkan

Utredningens förslag: *I syfte att skapa ett långsiktigt hållbart och transparent system för samarbete införs en ny lag om samverkan mellan stat, region och kommun på kulturområdet. Den föreslagna lagen gör det möjligt för både regioner och kommuner att fördela statsbidrag och ersätter lagen (2010:1919) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet. I den nya lagen anges att ändamålet med samverkan är att bidra till ett rikt och varierat kulturliv i hela landet. Samverkan ska främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och att utveckla sina skapande förmågor samt konstnärlig kvalitet och förnyelse. Vidare anges att en region får fördela statsbidrag till kulturverksamhet om regionen har upprättat en regional kultursamverkansplan. En kommun får fördela statsbidrag om den bistår regionen med de uppgifter som behövs för planen. Samråd med det fria kulturlivet och de professionella kulturskaparna i länet ska ske i framtagandet av planerna*

Regionens kommentar: Genom kultursamverkansplaner blir stat, region och kommun mer jämlika parter, vilket är något som region Västmanland ser som positivt. Regionen anser att det är bra att kultursamverkansplanerna blir mer konkreta och handlingskraftiga och beskriver vad regionen vill göra i samverkan med kommuner, civila samhället och kulturskapare. Västmanland har redan en arbetsmodell för flernivåsamverkan mellan regionen och kommunerna i Västmanland inom olika kulturområden till exempel kulturarvsportal – Kulturarv Västmanland, regional kulturskolesamverkan, regional bibliotekssamverkan, samt resurscentrum för konst och film. Region Västmanland anser att den demokratiska processen med politiskt beslutad kultursamverkansplan är viktig.

9.3 En breddad modell för ny anslagsstruktur

Utredningens förslag: *Det löpande statsbidraget till etablerade kulturverksamheter i regioner och kommuner decentraliseras ytterligare genom att det tydliggörs att fördelningen ska bygga på historiska nyckeltal som svarar mot de gemensamma åtaganden som gjorts i uppbyggnaden av denna del av landets kulturella infrastruktur. Statens kulturråd bör ges möjlighet att främja utveckling och gemensamt resursutnyttjande genom att ett särskilt stöd till samverkan av nationellt*

Datum
2024-03-05
Vårt dnr
RUF230364

intresse som involverar flera kommuner och regioner införs. De tidsbegränsade utvecklingsbidragen behålls. I syfte att skapa ett samlat sektorsbidrag till kommunerna på kulturområdet initieras en process för att på sikt samla de riktade statsbidragen till kommuner som i dag finns hos Kulturrådet. Reformerna finansieras initialt bland annat genom att anslag 1:6 förstärks med de medel som i dag fördelas till vissa icke-statliga kulturlokaler.

Regionens kommentar: Region Västmanland är positiv till att förslaget om att utveckla modellen. Vi ser det som positivt att regioner inte ska behöva äska medel årligen. En uppräknig av det slag som utredningen föreslår kan minska administrationen för regionerna. Region Västmanland är även positiva till det samverkanstöd som föreslås inrättas för medfinansiering av gemensamma insatser i regionala kultursamverkansplaner. Även om detta ses som en positiv förstärkning ser regionen att det finns behov av finansiering för ett sådant stöd.

9.4 Statens arbetsformer

Från utredningen: *I dag ägnas en anseilig mängd arbete åt att årligen följa upp hur de statliga medel som fördelats i kultursamverkansmodellen har använts fördelat på konst- och kulturområden. Denna uppgiftsinsamling skapar en allmän numerisk överblick men kan svårligen ligga till grund för en bedömning av insatsernas effekter. Inför större uppföljningar kan regeringen lämpligen även ge de i samverkan involverade nationella myndigheterna och Myndigheten för kulturanalys, i uppdrag att ta fram separata tematiska underlag och bedömningar inom sina respektive ansvarsområden. En samlad utvärdering bör, till exempel med femårsintervall, lämpligen kunna redovisas i en särskild skrivelse till riksdagen. Detta för att stimulera politisk diskussion och göra det möjligt att bedöma om samverkansformerna bör förändras inför framtiden.*

Regionens kommentar: Region Västmanland anser att uppföljning av kultursamverkansmodellen bör ske årligen för att fånga upp ändringar över tid. Om uppföljningen av kultursamverkansmodellen skulle ske med flera års mellanrum kan man gå miste om väsentliga förändringar, som till exempel visade sig under covid-19 pandemin. I Västmanland används den årliga uppföljningen av kultursamverkansmodellen även för egen uppföljning inom regionen.

9.5 Utvecklade dialogformer

Utredningens förslag: *Formerna för dialog på regional och lokal nivå bör i ökad utsträckning lämnas till regioner och kommuner att bestämma. Den nationella dialogen bör däremot utvecklas genom att större fokus läggs på de politiska träffarna, till vilka även ett urval kommuner bör bjudas in. Statens kulturråd bör få i*

Datum
2024-03-05
Vårt dnr
RUF230364

uppdrag att förbereda dessa. I övrigt bör möten ske utifrån behov för att minimera administration och tidsåtgång.

Regionens kommentar: Region Västmanland är positiv till utredningens förslag om utvecklade dialogformer. I Västmanland finns en god relation till länets kommuner där samverkan och dialog sker på regelbunden basis. Det är viktigt att det finns strukturerade dialoger mellan regionerna och staten. Ett exempel är hur det är uppbyggt inom regional utveckling där parterna regelbundet träffas i politikerforum.

10.2 Gestaltad livsmiljö

Från utredningen: *Om gestaltad livsmiljö på allvar kan inkluderas i kultursamverkansmodellen i enlighet med våra förslag kan det vara ett sätt att sluta gapet mellan staten, regionerna och kommunerna, men mer behöver också göras framöver.*

Regionens kommentar: Region Västmanland anser att det är bra att politikområdet gestaltad livsmiljö lyfts, det lämpar sig väl för en flernivåsamverkan så som utredningen föreslår. Det är viktigt att gestaltad livsmiljö inte enbart blir en kulturfråga.

10.3 Kulturinstitutionen skolan

Från utredningen: *Om staden, det offentliga rummet, är platsen för allas våra dagliga kulturmöten är skolan tveklöst vår största och, i ett utvecklingsperspektiv, viktigaste kulturinstitution. Samtidigt erkänns inte detta fullt ut varken i kultur- eller skolpolitiken.*

Regionens kommentar: Skolan är en kommunal angelägenhet. Region Västmanland samverkar med kommunerna för att stärka tillgång till professionell kultur i skolan. I skolan möter kulturverksamheterna alla barn och unga, och skolan är en viktig plats för att öka tillgängligheten till kultur. Kulturen kan bidra till kunskapsinhämtning, kreativt tänkande och stimulera till läsning, utöver att ha ett egenvärde i sig. Dock håller vi inte helt med om beskrivningen att skolan är, eller ska vara, Sveriges största och viktigaste kulturinstitution. Skolans huvuduppdrag är utbildningsuppdraget.

Datum
2024-03-05
Vårt dnr
RUF230364

För Region Västmanland

Jenny Landernäs
Ordförande Regionala
utvecklingsnämnden

Lena Karlström
Kulturchef